

INTRODUCTION TO תפלת נעילה

Why do we recite an extra תפלה that is designated by the name: נעילה on יום כיפור?

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ברכות פרק ד'—מניין לנעילה? אמר ר' לוי [ישעי' א', טו'] גם כי תרבו תפלה; מכאן שכל המרבה בתפלה נענה.

Translation: What is the basis of the practice to add an extra prayer service on Yom Kippur that is designated the name: N'Eilah? R. Levy said: it is based on the following verse (Yeshayahu 1, 15): And when you stretch out your hands, I will hide my eyes from you; and, when you recite many prayers, I will not hear; your hands are full of blood!

The commentator, יפה מראה, explains:

יפה מראה—מניין לנעילה? משום דשאר תפילות יש להן על מה שיסמוכו, כדאמרינן לעיל, כנגד ג' פעמים שהיום משתנה או אבות תקנום או כנגד תמידים תקנום; ואלו תפלת נעילה לאמצינו לה סמך קאמר משום דרבוי תפלה טוב להיות נענה, מכל מקום לא תקנום רק ביום הכיפורים ושאר תעניות דמפשיה ברחמי משום טורח ציבור.

Translation: The question asked by the Gemara: what is the basis of the practice to add on Yom Kippur an extra prayer service that is known by the name: N'Eilah, should be understood as follows. The other prayer services that we recite have as their basis either that they correspond to the three phases of the day or they correspond to the three forefathers who each established a prayer service at a different point in the day or they reflect the sacrifices that were offered at different junctures of the day but the basis for our Sages establishing Tefilas N'Eilah is what we need to provide. The Gemara then answers that adding prayer services increases the likelihood that G-d will respond to our prayers. However, the practice of adding prayer services was limited to only Yom Kippur and public fast days because on those days we are seeking compassion. To do so on other days of the year would present an unnecessary burden to the public.

In truth, the proper title for תפלת נעילה is תפלת נעילת שערים. When the תפלה is described by using the term: נעילת שערים, the words represent the time of day at which the prayer service is to be recited. This in line with the names of the other תפילות, each of which describes the time of day at which it should be recited. That the proper description of תפלת נעילה is תפלת נעילת שערים is borne out by the following:

תוספתא מסכת ברכות (ליברמן) פרק ג'—הלכה ב'—תפלת הערב אין לה קבע. ר' לעזר בר' יוסי או' עם נעילת שערים. אמ' ר' לעזר בר' יוסי אבה היה מתפלל אותה עם נעילת שערים.

Translation: The time at which to recite Tefilas Arvis is not fixed. R. Lazar son of R. Yosse said: the time is fixed and it is the time at which the gates are closed. Said R. Lazar son of R. Yosse: my father followed the practice of reciting Tefilas Arvis at the time that the gates are closed.

1. At first glance this פסוק appears to represent the idea that additional prayers are useless. In order to properly understand this פסוק it is necessary to begin reading the פסוק with the final words of the פסוק; i.e. because your hands are full of blood, I will hide my eyes from you; and, when you recite many prayers, I will not hear. That means that if your hands are not full of blood, then additional prayers will increase the likelihood that I will answer your prayers.

I present below the title of a סידור that was published in 1821, representing the Roman Rite, in which תפלת נעילה is described as תפלת נעילת שערים:

מנחה ליום כפור
נעילת שערים
וערבית מוצאי
כפור

The simple definition of the words: נעילת שערים is the closing of the gates but that definition does not disclose which gates are being closed. The following source presents alternate suggestions, each of which reflects a different time of day:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ברכות פרק ד—אימתי הוא נעילה? רבנן דקיסרין אמרין איתפלגון רב ור' יוחנן; רב אמר בנעילת שערי שמים; ור"י אמר בנעילת שערי היכל. אמר ר' יודן אנתורדיא מתני' מסייע לר"י: בג' פרקים הכהנים נושאים את כפיהם ד' פעמים ביום, בשחרית ובמוסף במנחה ובנעילת שערים, בתעניות ובמעמדות וביה"כ אית לך מימר נעילת שערי שמים ביום אחוי דאימא דרב אדא הוה צייר גולתיה דרב בצומא רבא א"ל כד תיחמי שמשא בריש דיקלי תיהב לי גולתי דנצלי נעילת שערים מחלפא שיטתיה דרב תמן הוא אמר בנעילת שערי שמים וכא אמר בנעילת שערי היכל אמר רב מתנה על ידי דרב מאריך בצלותא סגין הוה מגיע לנעילת שערי שמים נעילה מהו שתפטר את של ערב ר' אבא ורב הונא בשם רב נעילה פוטרת את של ערב א"ל ר' אבא לרב הונא היאך הוא מזכיר של הברדלה אמר ר' יונה לרבי אבא היאך יהא שבע פוטרת שמונה עשרה א"ל ולא כבר איתתבת א"ל בגין דאיתתבת תיבטל אמר ר' יוסי מה דאקשי ר' אבא קשי יאות מה דאקשי ר' יונה לא קשי יאות קל הקילו עליו משום תעניתו שיהו שבע פוטרות שמונה עשרה רבי אבא בר ממל אמר לחברייא מריי מן כולכון שמעית שאין נעילה פוטרת של ערב ר' סימון בשם ריב"ל אין נעילה פוטרת של ערב א"ר יוסי ב"ר בון ותני ר"ח בכל יום אדם מתפלל שמונה עשרה במ"ש ובמוצאי יה"כ ובמוצאי תענית ציבור ר' יצחק בר נחמן בשם ריב"ל יה"כ שחל להיות בשבת אף על פי שאין נעילה בשבת מזכיר של שבת בנעילה

Translation: When is Neilah recited? The Rabbis of Caesarea say: Rav and R' Yochanon disagree about the matter. Rav says that Neilah is recited during the closing of the heavenly gates, which occurs after sunset. But R. Yochanon say that Neilah is recited during the closing of the Sanctuary gates, which occurs before sunset. R' Yudan Anterdaya said: A Mishnah supports R. Yochanon. For we learned: on three occasions during the year the Kohanim perform Birkas Kohanim four times a day, at Shacharis, at Mussaf, at Mincha and at Neilas Sh'Arim. The three occasions are: on fast days, on Maamodos and on Yom Kippur. Is it possible to hold that N'Eilah is recited at the closing of the heavenly gates, as Rav maintains,

when the Mishna states that N'Eilah was recited by day? The brother of Rav Adda's mother would guard the cloak (Talis) of Rav on the Great Fast (Yom Kippur). Rav instructed him: when you see the sun at the top of the palm trees give me my cloak, so that I may pray N'Eilah. The Gemara then asks: the view of Rav is inconsistent. There in the dispute with R. Yochanon, he said that N'Eilah is prayed during the closing of the heavenly gates, which means after sunset, yet here in this incident he said that he wished to pray N'Eilah at the end of the day, during the closing of the sanctuary gates, meaning before sunset. R. Masnah answers: Because Rav would prolong his prayer greatly, the time of closing of the heavenly gates would arrive before he finished. The Gemara raises another question about N'Eilah: What is the law insofar as Neilah exempting one from the prayer of Maariv? R. Abba and R. Huna in the name of Rav say: N'Eilah exempts one from have to recite the prayer of Maariv. R. Abba said to R. Huna: But how is it possible to fulfill the requirement of mentioning Havdalah in Shemona Esrei if he only recites N'Eilah and not Maariv? R. Yona said R. Abba: How can seven blessings of N'Eilah exempt a person from his obligation to recite eighteen? R. Abba replies: Did I not already refute Rav's ruling? What is the point of your attacking it further? R. Yonah said to R. Abba: Just because you refuted it, should his position be disregarded and not discussed further? What R. Abba asked regarding Havdalah is indeed difficult. Since one must recite Havdalah, which cannot be done in N'Eilah, N'Eilah cannot exempt one from his Maariv obligation. But what R. Yona asked regarding seven blessings exempting eighteen that is not really a challenge to Rav's position because Rav would argue that Chazal allowed this leniency on Yom Kippur on account of the fast, that is why a prayer consisting of seven Brachos can substitute for a prayer consisting of eighteen Brachos. R. Abba bar Mammal said to the scholars (R. Abba, R. Yona and R' Yose)-My masters. From all of you I hear that N'Eilah does not exempt the Maariv prayer. R. Simon in the name of R. Yehoshua ben Levi said: N'Eilah does not exempt the Maariv prayer. R. Yose the son of R. Bun said: and R. Chiya also taught so in a Baraisa: he taught a Baraisa from which it is also evident that the recital of N'Eilah does not exempt the recital of Maariv. For the Baraisa states: Every day a person must pray the eighteen Brachos even on the night following the Sabbath, the night following Yom Kippur and the night following a public fast. Thus the Baraisa clearly states that even on the night after Yom Kippur or a public fast, when N'Eilah is said, there is still an obligation to recite Maariv. R. Yitzchak bar Nachman in the name of R. Yehoshua ben Levi said: In the case of Yom Kippur that falls on the Sabbath even though a prayer service called N'Eilah is not added on a normal Sabbath, one mentions the holiness of the Sabbath in Neilah when the two events concur. They extended this ruling to the case of Rosh Chodesh that falls on a public fast. Although a prayer service called N'Eilah is not added on an ordinary Rosh Chodesh, one mentions Rosh Chodesh in Neilah when the two events concur.

רב took the position that the recital of נעילת שערים can exempt the saying of תפלת ערבית because the time of day at which תפלת ערבית is recited overlaps the time of day at which נעילת שערים is said. Here is a further Talmudic discussion concerning this issue:

תלמוד בבלי מסכת יומא דף פז' עמ' ב'—אמר רב: תפלת נעילה פוטרת את של ערבית. רב לטעמיה, דאמר צלותא יתירה היא, וכיון דצלי ליה, תו לא צריך. ומי אמר רב הכי? והאמר רב: הלכה כדברי האומר תפלת ערבית רשות! לדברי האומר חובה קאמר. מיתיבי: אור יום הכפורים מתפלל שבע ומתודה, שחרית שבע ומתודה, מוסף שבע ומתודה, בנעילה מתפלל שבע ומתודה, ערבית מתפלל שבע מעין שמונה עשרה. רבי הנינא בן גמליאל משום אבותיו

מתפלל שמונה עשרה שלימות, – דף פח' עמ' א'– מפני שצריך לומר הבדלה בחונן הדעת.

Translation: Rav said: The recital of N'Eilah exempts the saying of Maariv that normally is recited when a holiday concludes. Rav rules this way because he holds that N'Eilah is an extra prayer, and since one has said a prayer at dusk, a second prayer that corresponds to that time of day need not be said. But did Rav say so? Did not Rav say: The Halachah follows the opinion that the evening Prayer is not obligatory? So why was it necessary for him to articulate that position? He articulated his position for the benefit of those who hold that Maariv is obligatory. An objection was raised: On the evening of the Yom Kippur he should recite seven Brachos in Shemona Esrei and state his confession, in the morning seven and state his confession, at Mussaf also seven and state his confession, at Mincha also seven and state his confession, at Ne'ilah also seven and state his confession, at the evening Prayer he reads seven Brachos which includes an abbreviated form of the daily Shemona Esrei. R. Hanina b. Gamaliel said in the name of his ancestors: One must read the complete prayer of eighteen Brachos, because one must make mention of Havdalah in the Bracha of You favor.

The following is the source in which רב identifies נעילת שיערים as an extra prayer service:

תלמוד בבלי מסכת יומא דף פז' עמ' ב'– תנן התם: בשלשה פרקים בשנה כהנים נושאים את כפיהן ארבעה פעמים ביום, בשחרית במוסף ובמנחה ובנעילת שיערים. ואלו הן שלשה פרקים: בתעניות, ובמעמדות, וביום הכפורים. מאי נעילת שיערים? רב אמר: צלותא יתירתא, ושמואל אמר: מה אנו מה חיינו.

Translation: We learned elsewhere: On three occasions of the year the Kohanim perform Birkas Kohanim four times during the day; at the morning prayer, at Mussaf, at Mincha and at the closing of the gates; i.e. on fast days, at the Ma'amado and on Yom Kippur. What is the substance of the prayer recited at the closing of the gates? Rab said: An extra prayer. Shmuel said: 'Who are we, what is our life, etc.' (the statement of confession, only).

The following source explains why רב could hold that the recital of נעילת תפילה exempts one from reciting תפילת ערבית on מוצאי יום כיפור and not be concerned that the community is not reciting תפילת הבדלה during the prayer service at מוצאי יום כיפור:

דף על הדף² יומא דף פז עמוד ב– בגמ': אמר רב תפילת נעילה פוטרת של ערבית וכו'. מבואר בגמרא, שדין זה הוא למ"ד ערבית חובה וממילא שייך על זה פטור, אך למ"ד תפילת ערבית רשות ליכא להאי דינא שנעילה פוטרת. והירושלמי כאן מקשה, איך שייך שתפילת נעילה תפטור של ערבית, הרי צריך לומר הבדלה בתפילה, ובתפילת נעילה לא אומר הבדלה ע"כ. מתרץ על זה בספר עבודת היום ע"פ דברי הגר"ח מבריסק זצ"ל לגבי מי ששכח להתפלל במוצאי שבת מתפלל למחר שניים. וא"כ באיזה יבדיל. אמר הגר"ח הלוי, אפילו שתפילה שניה היא תשלומין – אך הבדלה יאמר בתפילה ראשונה, בגלל שדין הבדלה אין זה מסדר התפילה אלא דין בתפילה ראשונה של חול שצריך לומר בה הבדלה ע"כ. ולפי"ז מיושבת קושית הירושלמי, דא"כ אם נעילה פוטרת ערבית ליכא חובה של תפילת ערבית

2. A series of books, essentially for those who study the Daf Yomi (daily folio), and includes notes and elucidations from the great sages of previous generations as well as modern ones, according to the order of the Talmud. The editors are: R. David Abraham Mendelbaum, R. Joshua Lefkowitz, and R. Abraham Noah haLevi Klein. (Bar Ilan Digital Library)

להבין את התפלה

במוצאי יוה"כ, ויצטרך לומר הבדלה בתפילת שחרית שזו התפילה הראשונה של חול שהוא מתפלל, ורק אז איכא להחויב של הבדלה ע"כ.

Translation: The Gemara teaches that Rav held that the recital of Tefilas N'Eilah exempts one from having to say Tefilas Maariv once Yom Kippur has concluded. The Gemara explains that Rav must be explaining the position of those who hold that the recital of Tefilas Maariv is mandatory and since Tefilas N'Eilah is deemed to be an extra prayer service that overlaps the time when Tefilas Maariv should be said, it serves to fulfill the requirement that a Tefila be recited at that time. But according to those who hold that Tefilas Maariv is optional, it appears that Tefilas N'Eilah does not exempt the recital of Tefilas Maariv. Then the Talmud Yerushalmi asks: how can Tefilas N'Eilah exempt the recital of Maariv once Yom Kippur concludes when we do not include a statement about Havdalah in the Shemona Esrei of N'Eilah? An answer to this challenge is presented in the book: Avodas Ha'Yom based on an explanation provided by the Gaon, R. Chayim from Brisk concerning an individual who forgot to recite Tefilas Maariv after the conclusion of Shabbos and then recites Shemona Esrei twice the next morning. R. Chayim asked: in which of the two versions of Shemona Esrei should such a person include Havdalah? R. Chayim Ha'Levi answered: even though the second recital of Shemona Esrei represents the one that was omitted the night before, he should include Havdalah in the first recital of Shemona Esrei because we recite Havdalah in Shemona Esrei not because it is a requirement that the wording of Shemona Esrei include Havdalah. Instead the rule is that we must include a statement of Havdalah in the first recital of the weekday Shemona Esrei that is said after the conclusion of Shabbos. Based on that idea, we can answer the challenge to Rav. Why is Rav not concerned that a person is not reciting Havdalah in the Shemona Esrei that he recites at night at the conclusion of Yom Kippur? Since the recital of Tefilas N'Eilah exempts the person from having to say Tefilas Maariv at the conclusion of Yom Kippur, he can delay the recital of Havdalah until the first time that he recites the weekday Shemona Esrei after Yom Kippur which will be the one he recites in Shacharis of the day after. That is when he first becomes obligated to recite Havdalah after Yom Kippur.

Professor Louis Finkelstein, z"l, in his book: חלק שלישי, פירושים וחדושים בירושלמי, pages 67-68, provides the earliest Biblical source for the concept of שַׁעֲרֵי שָׁמַיִם and then presents the various points within our תפילות that we refer to the שַׁעֲרֵי שָׁמַיִם:

הבטוי שַׁעֲרֵי שָׁמַיִם הוא לשון המקרא, אלא ששם משמעו. מקום קדוש שבו השכינה יורדת למטה (בראשית כ"ח, י"ז: אין זה כי אם בית אלהים וזה שַׁעֲרֵי שָׁמַיִם) אולם כאן כווננו לשַׁעֲרֵי שָׁמַיִם שברקיע שבהן חמה יוצאת בשחר ונכנסת בערב. וזהו שאנו אומרים בברכה ראשונה של קריאת שמע בערבית: ובחכמה

Translation: The term Shaarei Shamayim is first found in Chumash in Bereishis 28, 17, but in that verse the words are defined as "holy place", a spot where the Heavenly Presence rests on Earth: This must be the House of G-d and this is the gate to Heaven. In contrast, the use of the term in Maseches Brachos is meant to describe gates that are found in Heaven through which the sun appears in the morning and through which it disappears at night. That is the meaning of what we recite in the first Bracha of Kriyas Shema in Tefilas Maariv when we say: and with wisdom

פוחת שערים, ופרושו שהקב"ה פוחת שער אחד בבקר להוציא החמה וכנגדו שער אחד בערב להכניסה. ומצינו שהשתמשו גם כן בבטוי, 'שערי מורח' (ברכה ראשונה של ברכות השחר לפי מנהג ארץ ישראל, עיין מאנן בספר השנה לקוליג שבציניצינאטי ב', רע"ח, ואפשר שברכה זו כבר נתקנה בימי האמוראים, אולם הפיוט הכל יודוך שאנו אומרים אותו ביוצר של שבת שבו נמצא גם כן בטוי זה. הוא מזמנן של הגאונים, וכבר יש מי שפקפק אם ראוי לאמרו; עיין ספר העתים רנ"א), ואף שאין החמה יוצאת אלא בשער אחד בשחר לא נמנעו מלומר שערי מורח, לשון רבים, שכן היא זורחת ושוקעת בנקודות מתחלפות מיום ליום. ובפיוט הכל יודוך: הפוחת בכל יום דלתות שערי מורח ובוקע חלוני רקיע (בתהלים ע"ח, כ"ג: ודלתיי שמים פתח) פרושו, שבכל יום ויום הקב"ה פוחת שער חדש-נקודה חדשה-שבו החמה יוצאת ובוקע חלוני רקיע, והן הן החלונות שברקיע שנזכרו בירושל' ובמדרשים (ראש השנה ב', ה'; שמות ר' ט"ו, כ"ב) ושמשפרם שס"ה, קפ"ג במזרח וקפ"ג במערב וא' באמצע, שעושה לחמה בכל יום מסלול חדש (=מעלה אצל התוכנים) מחלון שבמזרח לחלון שבמערב. ואין טעם לדבר למה לא נמצא גם כן הבטוי שערי מערב, ואילו

Translation: He opens gates. That means that G-d opens one gate in the morning to allow the sun to appear and a corresponding gate at night to permit the sun to disappear. We find that Chazal also employ the term: the gates of the East (first Bracha of Birchos Ha'Shachar according to Minhag Eretz Yisroel. See Mann in the Annual Journal of the College in Cincinnati, 2, page 278, it is possible that this Bracha was first composed in the period of the Amoraim, while the Piyut Ha'Kol Yo'Ducha that we recite as part of the first Bracha of Kriyas Shema during Tefilas Shacharis on Shabbos in which this term is also found was composed later in the era of the Gaonim, but there were those who were skeptical as to whether it was proper to say that Piyut; see Sefer Ha'Itim 251), and even though the sun appears through only one gate in the morning, Chazal did not hesitate to present the word in the plural because the sun appears and disappears every day at different times (each time representing a different gate) as we say in the Piyut Ha'Kol Yoducha: who opens every day the doors of the east gate and splits the windows in the skies, as found in the verse (Tehillim 78, 23): Though He had commanded the clouds from above, and opened the window of Heaven. That means that every day G-d opens a new gate-a new point through which the sun appears and He splits open a window of Heaven. Those are the windows that are referred to in the Talmud Yerushalmi and in Midrashim (Rosh Hashonah 2, 5; Shemos Rabbah 15, 22). Their number total 365; 182 in the east and 182 in the west and one in the middle; each day a new path for the sun to appear is created from a window in the east and continues to a window in the west. I cannot find a reason why we never find Chazal referring to a gate of the west.